

Громадська Думка

ПЕРЕДПЛАТА:

(Штук 1. прим. в таборі 3 ф.)
" " поза таб. 4 ф.)
На місяць в таборі . . . 25 ф.
" " поза табор. 30 ф.
На 3 місяці в таборі . . . 75 ф.
" " поза таб. 90 ф.

ЧАСОПИСЬ ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ у ВЕДЛЯРІ.

ВИХОДИТЬ ЩО ЧЕТВЕРГА Й ЩО НЕДІЛІ.

АДРЕСА:

Ukrainischer
Unterrichts-Ausschuss
Lagerzeitung
— in Wetzlar. —

Видав „Видавниче Товариство імени В. Грінченка“.

Ч. 57. (104).

Четвер, 16. серпня 1917.

Рік III.

ДЕКЛАРАЦІЯ СЕКРЕТАРІАТУ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ.

Шановні Збори!

Центральна Рада досягла в своїй національно-політичній діяльності серйозного, відповідального моменту. З виконавчого органу повданих партійних і громадських груп, яким вона була в початку революції, вона стала вищим і не тільки виконавчим, але й законодавчим органом всього організованого українського народу.

Ми в своїй особі, в особі Української Центральної Ради, даємо картину формації влади, але влади цілком нової, сучасної, опертої на зовсім інші підвалини, ніж стара європейська і особливо російська дореволюційна влада. Не фізичне та економічне насильство; не темнота, затурканість і економічна залежність класів поневолених; не застарювання та гіпнозування релігією; не нацькування одної частини пригноблених на другу, — не такі засоби дали нам, зібраним от-тут-о, право і силу вирішувати норми життя, обов'язкові для кожного, хто визнає себе українцем.

Це право родилось і виростало з одного довірря, чистого, не підмішаного ніяким примусом, законним чи незаконним. І Центральна Рада, приймаючи на себе ту волю й довірря народу, стала невіддільною частиною цього великого цілого.

Кожний день поширює й поглиблює ту сконцентровану волю. Різні формації української демократії підливають у спільний резервуар моральної сили, сами в той же час черпаючи з його.

І в сей момент ми стоїмо якраз на самій важкій, але в той же час, на самій критичній порі нашого формування. Ми вступили в ту зону, де стираються межі двох влад, — моральної і публично-правової. Ми вже не можемо сказати, в якій саме половині більше чи менше стоїмо. Розмір і сила нашої моральної влади остільки розрослися, що вона сама собою, під натиском логічного ходу подій без болю й без заколоту перетворюється у справжнє народоправство.

Народ своїм чуттям найкраще розуміє ідею справжнього народоправства, ідею демократичної влади, яка іде знизу, а не згори, яка є для народу, а не народ для неї. Українська демократія сконцентрувала свою волю в Центральній Раді, в ній поклала найкращу оборону своїх інтересів і через те тільки й може вірити. А звідси вже випли-

ває зовсім логічний висновок: коли довіря, то довіря до кінця, у всіх сферах, як національного, так економічного, політичного і державного життя. Тут нема ворожнечі до Петрограду, але є цілковита байдужість до його, бо українська демократія має свою власну владу, яку сама створила і якій цілком довіряють.

Але легше довіритись, ніж справдити чесь довіря. А особливо, коли те довіря походить од частини во ім'я інтересів цілого, бо ми поки що представники довіря не всього цілого, а тільки певної частини його. Ми знаємо, що ця частина є велика, ми знаємо, що друга частина силою природного ходу життя дійде незабаром до того самого. Але поки вона не дійшла, поки ці частини не злились в одне ціле, процес нашого формування, значить, теж не скінчився. А через те не закінчився й процес перетворення моральної влади в публично-правову, повномочну, з усіма властивими їй компетенціями, функціями і апаратами.

І от завдання Центральної Ради в сей критичний, переходовий момент є прискорення цього процесу, допомога йому.

Генеральний Секретаріат, як виконавчий орган Центральної Ради, котрому вона передає в сій сфері свою повновасть, тільки так і розуміє своє призначення.

Головним завданням Центральної Ради до деякого часу було об'єднання української демократії на ґрунті тільки національно-політичних домагань.

Але життя потроху розсувало ці вузькі рямці. Самих національно-політичних домагань стало мало, час ставить вимоги ширші: народ хоче об'єднатись для задоволення і розв'язання всіх питань, які висуває йому і економічна, і соціальна обстановка. І через те Центральна Рада мусіла поширити свою платформу, мусіла стати національним Союзом, в якому мають освітлюватись і розрішатись всі ті питання, які висуває життя.

І тому то утворення Генерального Секретаріату було необхідним щаблем розвитку нашого представницького органу. Тому то Інститут Генерального Секретаріату має обхоплювати всі потреби Українського народу. Згідно з цими потребами і поділено роботу між окремими Секретарями: по внутрішніх спра-

вах, фінансових, судових, продовольчих, земельних, освітніх, міжнародних, праці, доріг, військових, торгу і промисловості.

Найпершою перешкодою до планомірного переведення цієї роботи є недостача політично-соціальної і національної свідомості і мала організованість народних мас. В цьому кривється найбільша погроза і загальним здобуткам революції і організації автономного ладу на Україні, котрий є найкращим закріпленням тих здобутків.

Цією стороною життя нашого народу має займатись Генеральний Секретар по внутрішнім справам. В його компетенції має бути вся справа організації, агітації, пропаганди. В секретаріаті внутрішніх справ мають бути сконцентровані різні громадсько-адміністративні апарати, утворені українською демократією до сього часу. Вони досі існували і працювали окремо, відівано один від одного, неоподнані одним планом, одною системою. Тепер це має бути один апарат, складений з різних частин, але під керівництвом Генерального Секретаря внутрішніх справ.

Організація і освіднення має є перша, необхідна, вайголовніща підвалина дальшого будівництва. А слідує щаблем сього будівництва, заснованого на свідомості і організованості, є перебудова місцевої і загально-краєвої адміністративної влади; сільські, містечкові та волосні адміністративні органи, Земські Управи, повітові комисари, Городські Думи, губернські комисари, словом вся організація влади може стати в органічний зв'язок з Центральною Радою тільки тоді, коли демократія, яка утворює ці органи, стоїть також у тісному зв'язку з Центральною Радою.

І це є друге завдання Секретаріату в справах внутрішніх: себ-то пристосовання всього адміністративного механізму до потреб організованної, усвідомленої демократії і підготовки за допомогою цього самого апарату ще дальшого щабля — організації єдиної автономної влади, в порозумінні з демократією інших національностей на Україні.

Маючи на увазі, що той стан, який заняла Центральна Рада — є етап будовання нового політичного життя на Україні з усіма наслідками, які випливають з цього стану, Генеральний Секретаріат в справах

фінансових вважає необхідним розробити основи фінансової політики на Україні.

Звісно, фінансової справи ми не можемо зразу ставити на цілком державний ґрунт, а повинні обходитись поки що засобами, які мають в своїй основі майже виключно моральну силу. Однак, разом з цим має ся на думці вести підготовчу працю так, щоби Україна в фінансових справах могла стати цілком на державний ґрунт тоді, коли їй прийде ся ці справи впорядкувати яко автономній державі.

Завданням Секретаріату в справах судових має бути підготовка судових інституцій на Україні до тих форм і того стану, в якому вони мають бути в автономній Україні. Ця робота має розпадатись на підготовку справи української та демократизації суду і виробку відповідних законопроектів, котрі б намітили ті форми суду, які відповідали б автономному ладу на Україні.

Секретаріат в справах міжнародних має на меті об'єднати роботу всіх національностей Росії для боротьби за автономно-федеративний лад Російської республіки та для порозуміння українців на цих основах з вищими національностями. На першому плані перед Секретаріатом міжнародних справ стоїть скликання з'їзду представників народів та областей Росії і підготовки матеріалу до сього з'їзду. Поруч стоїть справа яко мога скорішого порозуміння з демократією національних меншостей на Україні.

В справі народної освіти Секретаріат має на меті насамперед з'єднати в своїх руках все керування шкільною освітою, а власне: догляд за переведенням на місцях української школи, організації видання підручників, відшукування і приготування учителів для шкіл та поміч в згуртуванню їх у професійні товариства.

В справі позашкільної освіти Секретаріат має на меті за допомогою культурним товариствам. Для здійснення своїх завдань у шкільній справі Секретаріат має подбати про створення Всеукраїнської Шкільної Ради, яка носитиме територіальний характер, а зараз має скористуватись існуючим органом влади, як от шкільні округи, або громадськими інституціями, з якими зав'яже самі тісніші стосунки. Для постійного зв'язку з місцями Секретаріат має на меті

